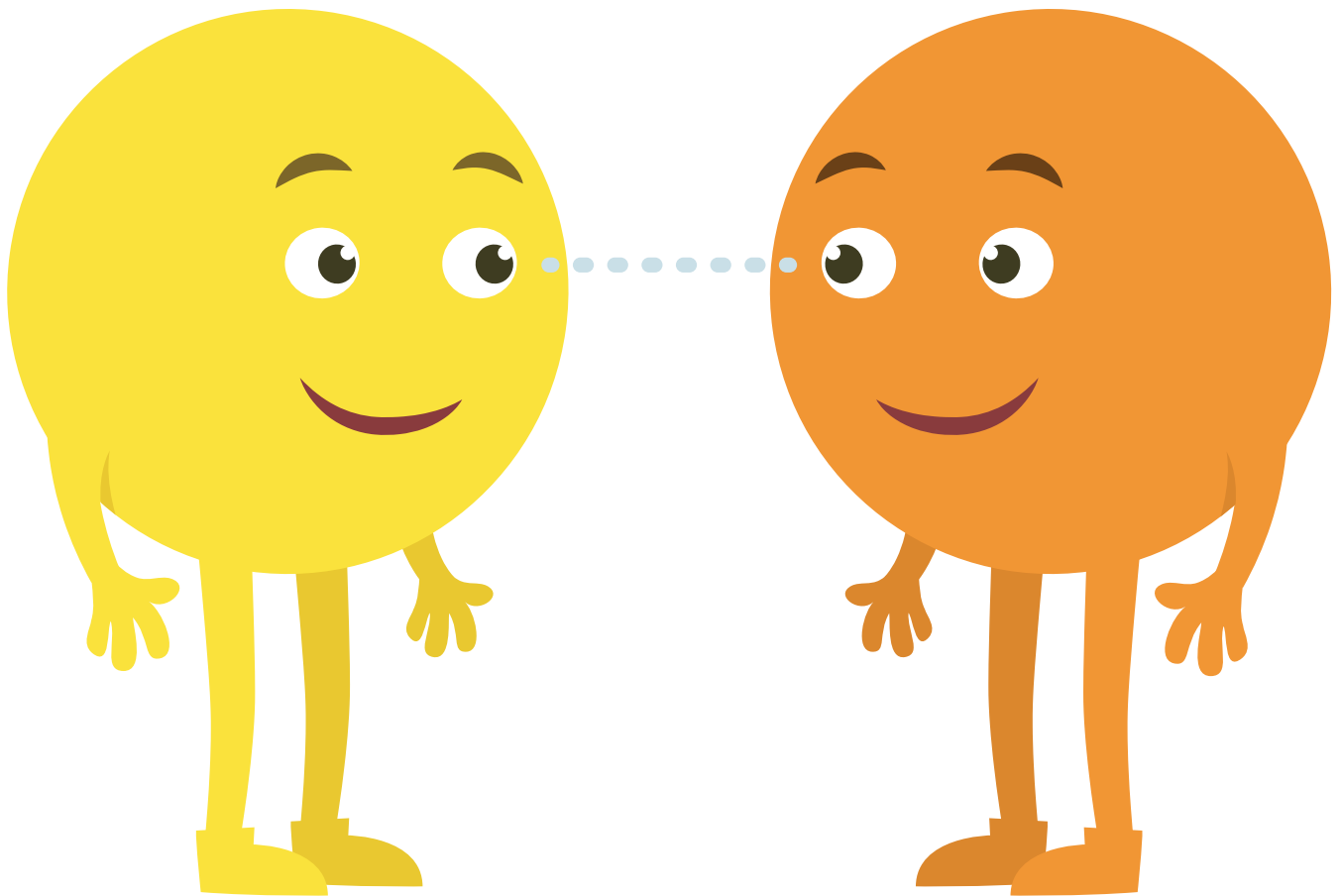

De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Lesbrief 2

Verdiept kennismaken

Als een nieuwkomerskind eenmaal op school is,
maken we de stap naar verdiept kennismaken.

Inleiding

In lesbrief 1 beschreven we hoe u nieuwkomerskinderen in uw groep kunt verwelkomen en hoe u ervoor kunt zorgen dat zij zich snel thuis voelen in uw groep. In deze lesbrief vindt u een les die u kunt geven wanneer de nieuwkomerskinderen al even in uw groep zijn, met als doel een verdiepte kennismaking.

Als er een nieuwe leerling in uw groep komt, is het goed om stil te staan bij zijn achtergrond. De leerlingen in uw groep zullen nieuwsgierig zijn naar de nieuwe leerling. 'Uit wat voor land komt hij, wat kan hij goed, waar speelt hij graag mee en heeft hij broers en zusjes?' Maar andersom is het voor de nieuwe leerling fijn om iets meer te weten te komen over de andere leerlingen in de groep. 'Wat doen ze graag, waar spelen ze hier graag mee? Zou ik dat ook kunnen en zal ik mee mogen doen? Met wie wonen zij thuis?' De les in deze lesbrief, biedt u meerdere mogelijkheden om de verdiepte kennismaking vorm te geven. Enerzijds bieden we kinderen de kans om iets over zichzelf als persoon te vertellen en anderzijds de mogelijkheid om elkaars familieachtergrond te leren kennen.

Bij de persoonlijke kennismaking krijgt iedere leerling de mogelijkheid iets over zichzelf te vertellen en dit te laten zien op de daarvoor ingerichte 'Dit ben ik tafel'. Voor het kennismaken met elkaars achtergrond beschrijven we hoe u met uw groep een familiemuur of familiemuuseum kunt inrichten.

Voor het ontstaan van een positief zelfbeeld is het belangrijk dat wat de leerlingen vertellen over hun familieachtergrond positief gewaardeerd wordt. Dit geldt niet alleen voor nieuwkomerskinderen. Ook de leerlingen die al langer in uw groep zitten vinden het fijn om over hun achtergrond te praten. We willen alle kinderen de kans geven elkaars leefwereld te leren kennen en te leren waarderen.

Het geeft u als leerkracht de mogelijkheid om contact te maken met ouders/ verzorgers om elkaars leefwerelden in beeld te krijgen. Het zorgt voor onderlinge verbinding en begrip. De foto's en andere vormen van verbeelding die we gebruiken lokken reacties uit en maken dat de leerlingen zich makkelijker uiten. Het geeft zowel de ouders als de leerlingen het gevoel zich gezien en gehoord te voelen. De familiemuur kan ook confronterend zijn voor (nieuwkomers)kinderen die familieleden achter hebben moeten laten in het land van herkomst of van wie familieleden zijn overleden of omgekomen in oorlogslanden of tijdens hun reis. De ervaring van nieuwkomersscholen leert dat hierover bij het vormgeven van een familiemuur juist mooie gesprekken ontstaan. Het biedt kinderen de kans hun verdriet en gevoel van gemis hierover te verwoorden. Maar het biedt ook de mogelijkheid om met trots te vertellen over familieleden en het land van herkomst en mooie herinneringen op te halen.

In de activiteiten verkennen de leerlingen verschillen tussen elkaar, maar ze ontdekken ook dat er veel overeenkomsten zijn. Daarnaast verkennen ze de verschillen en overeenkomsten tussen families. Het gaat om verschillen en overeenkomsten in gezinssamenstelling, leefgewoontes van families en wat mensen belangrijk vinden in het leven, wat vaak te maken heeft met hun cultuur en geloof.

Als er vooroordelen zijn bij jonge kinderen, dan krijgen ze die van huis uit mee. Daarom is het van belang dat de ervaringen die de leerlingen opdoen ondersteund worden door de ouders, en niet direct weer worden afgebroken.

Met deze activiteiten geeft u vorm aan een van de belangrijke thema's van burgerschapsonderwijs. U leert kinderen omgaan met verschillen tussen mensen met als doel het bestrijden van vooroordelen en discriminatie. In dit kader willen we de contacttheorie noemen waarmee helder wordt dat 'de angst' voor de ander en de vooroordelen over de ander verminderen, wanneer je in gesprek en/ of contact bent met diegene. Door het contact wordt inleving en empathie voor de ander gestimuleerd (1). Om die reden is het belangrijk om ruimte te maken voor verdiepte kennismaking met nieuwkomerskinderen.

In deze lesbrief sluiten we aan bij de internationale verplichting die beschreven staat in het Verdrag van de rechten van het kind (art. 29c) (2). Daarin wordt bepaald dat onderwijs voor ieder kind gericht moet zijn op de ontwikkeling en respect voor:

- zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden,
- de nationale waarden van het land waar het kind woont,
- het land waaruit het afkomstig is,
- voor beschavingen die verschillen van de zijne of hare,
- voor de ouders van het kind.

(1) Pettigrew & Tropp, (2006) A meta-analytic test of intergroup contact theory.

(2) Het Verdrag van de rechten van het kind.

Op 20 november 1989 namen de Verenigde naties het Internationaal Kinderrechtenverdrag inzake de Rechten van het Kind aan. In dit verdrag staan 54 artikelen met afspraken over de rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar. Bijna alle landen in de wereld hebben het verdrag ondertekend.

U vindt het verdrag op de website: www.kinderrechten.nl

In onderstaande les vindt u twee manieren om met uw groep verdiept kennis te maken. U kunt ervoor kiezen om gebruik te maken van één van de vormen of voor beiden. Beide vormen zijn zowel geschikt voor jongere leerlingen als voor oudere leerlingen. Kies vooral wat bij uw groep en bij u past.

We leren elkaar nog beter kennen

Leskern

De leerlingen maken verdiept kennis met elkaar en met elkaars (familie)achtergrond.

Materialen

- Illustraties Hetzelfde, Anders, Vertellen, Luisteren, Trots
- Een groot vel papier per leerling
- Teken- en schildermateriaal
- Foto's, plaatjes die de leerlingen meenemen. Laat ouders de foto's naar u mailen zodat u ze kunt printen.

Vorbereiding

- Lees de inleiding van deze lesbrief.
- Zoek drie persoonlijke voorwerpen waarover u iets kunt vertellen (bijvoorbeeld een armband van oma, een schelp van een vakantie, uw sleutelbos).
- Overweeg of u de ouders/ verzorgers betreft bij de les.
- Maak een schilderij van uzelf. (Zie Dit is mijn familie!)
- Via onderstaande link kunt u een digitale les downloaden, die u ter ondersteuning op uw digibord kunt tonen. Hiervoor heeft u een (proef-) abonnement op Prowise Presenter nodig.

https://presenter.prowise.com/share_47EMqwZOK1gdzdNuEaC8IEblk4VkkFknMy0CviaGjGtjuGd9qqGc5rNovtZf0JSV

Agenda

- ▶ Binnenkomer
- ▶ Wat gaan we doen en leren?
- ▶ Dit ben ik!
- ▶ Dit is mijn familie!
- ▶ Wat hebben we gedaan en geleerd?
- ▶ Afsluiter

▶ Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Iedereen is anders

De leerlingen lopen zonder te praten door elkaar heen. Op uw sein zoeken ze een partner, die in een bepaald opzicht een overeenkomst met hem heeft: dezelfde schoenen, dezelfde kleur ogen, dezelfde hobby of iets dergelijks. *Zoek iets wat je hetzelfde hebt!* (laat de illustratie Hetzelfde zien). De leerlingen mogen er niet bij praten, dus als ze in tweetallen bij elkaar staan, weten ze niet of ze elkaar op dezelfde overeenkomst hebben uitgekozen. Als iedereen een partner gevonden heeft, wisselen ze uit welke overeenkomst ze in gedachten hadden. Dit kan ook door het aan te wijzen. Dit spel kan gepaard gaan met een nabespreking waarbij de verschillen besproken worden. Variatie: hetzelfde spel maar nu kiezen de leerlingen elkaar uit op een belangrijk verschil. (Laat de illustratie Anders zien.) Laat tot slot kort een paar verschillen en overeenkomsten noemen.

► Wat gaan we doen en leren?

Vandaag kijken we hoe we elkaar nog beter kunnen leren kennen. We kennen elkaar natuurlijk al wel, maar nu er een nieuw iemand is in onze klas is het leuk om nog meer van elkaar te weten. Als we meer van elkaar weten, kunnen we elkaar ook beter begrijpen.

► Dit ben ik!

In deze les maken de leerlingen verdiept kennis met elkaar. Ze mogen iets over zichzelf vertellen. U doet eerst zelf voor hoe ze dit kunnen doen.

Overweeg of u de ouders/ verzorgers betreft bij de les. Zo kunt u ze informeren over de bedoeling van de les en kunnen zij hun kind ondersteunen bij het kiezen van voorwerpen, waarover het kind in de groep kan vertellen.

De leerlingen zitten in de kring. Voor u staat een doos met de voorwerpen die u heeft meegenomen. *Ik wil jullie graag iets over mezelf vertellen. Dat doe ik met een paar spullen die ik heb meegenomen. Jullie kijken en luisteren.* Laat de illustraties Vertellen en Luisteren zien als de leerlingen de taal nog onvoldoende beheersen.

Haal een eerste voorwerp uit de doos en laat het rond gaan in de kring. Vertel een kort verhaal bij het voorwerp, wat het is en waarom u het heeft mee genomen. Ondersteun uw verhaal door het voorwerp te laten zien. Maak gebruik van gebaren en beeldt eventueel uit wat u doorgaans met het voorwerp doet.

Let op de betrokkenheid van de leerlingen. Geef opstekers voor luistergedrag. Misschien willen de leerlingen u iets vragen? Doe hetzelfde bij de andere voorwerpen. Rond af door de voorwerpen weer terug te doen in de doos.

Vandaag heb ik verteld over mezelf met de spullen die ik meegenomen heb van thuis. Dank jullie wel, dat jullie serieus en met respect naar mij hebben geluisterd. Wie wil ook een keer over zichzelf vertellen en daarvoor spullen meenemen van thuis? Kies spullen om ons te vertellen over wat je graag doet, wat je lekker vindt, wat je mooi vindt, waar je van houdt. Vertel dat ze ook voorwerpen uit de klas mogen kiezen waarmee ze graag spelen (sommige leerlingen hebben weinig om van thuis mee te nemen). Ook kunnen ze plaatjes kiezen uit tijdschriften of iets laten zien op het digibord.

Spreek af wie deze week als eerste gaat vertellen over zichzelf. Maak eventueel samen met de leerlingen een rooster, zodat iedereen kan zien wanneer hij aan de beurt is.

Kies voor het verdiept kennismaken steeds de volgende opbouw:

- Stap 1. De leerlingen zitten in de kring. Nodig de leerling die aan de beurt is om te vertellen uit om de doos met zijn spullen in de kring te zetten. Benoem waarom we dit doen door te zeggen: *Vandaag is A aan de beurt om te vertellen. Wij gaan luisteren, zodat we hem nog beter leren kennen.*
- Stap 2. De verteller vertelt aan de hand van de voorwerpen. De andere leerlingen luisteren.
- Stap 3. De leerlingen mogen vragen stellen. De verteller geeft de beurt en geeft antwoord.
- Stap 4. U bedankt de verteller en geeft opstekers over het vertellen en het luisteren van de groep.
- Stap 5. Tot slot vraagt u de verteller wat hij van de spullen zichtbaar wil maken op de Dit ben ik tafel. De verteller zet zijn naam op een naamkaartje (eventueel met foto erbij) en plaats dit bij zijn voorwerpen, foto's en/ of plaatjes op de Dit ben ik-tafel. De voorwerpen gaan weer mee naar huis of worden weer opgeruimd in het lokaal als een andere leerling aan de beurt is.

► Dit is mijn familie!

Maak een schilderij van uzelf, bijvoorbeeld door op een vel papier foto's en tekeningen over uw familie, huisgenoten en kenmerken van uw familie te plakken (inrichting van het huis, bepaalde attributen, hoe wordt er feest gevierd).

Overweeg of u de ouders/ verzorgers betreft bij de les. Zo kunt u ze informeren over de bedoeling van deze les en kunnen ze hun kind ondersteunen bij het kiezen van voorwerpen, waarover hij in de groep kan vertellen.

We gaan elkaar de komende tijd vertellen over onze families. Neem uw eigen schilderij erbij. Ik vertel eerst iets over mijn eigen familie. Doe dit aan de hand van uw foto's, attributen en tekstjes. Vertel dat de leerlingen nu eerst naar uw verhaal luisteren. Laat de illustratie Luisteren zien.

Laat de leerlingen na afloop vragen stellen.

Laat de leerlingen een start maken met hun schilderij. Maak hierbij gebruik van de volgende ideeën:

- Laat ze een schilderij maken op een vel papier al dan niet omlijst met een echte lijst van hout. Laat ze hier foto's, plaatjes en briefjes met tekstjes op plakken waarmee ze hun familie in beeld brengen.
- Maak een (deel van) een muur leeg om verschillende soorten werkstukken op te hangen. Denk aan:
 - o foto's van de verschillende families,
 - o tekeningen met stambomen (een echte boom met in ronde cirkels in de boom tekeningen van de verschillende familieleden, opa en oma bovenaan).
 - o tekeningen van families waarbij de lichamen van de personen met een houtblokje gestempeld worden, hoofd en armen benen worden er eenvoudig aan vast getekend.
 - o om de tekeningen kunnen lijstjes gemaakt worden, bijvoorbeeld van soorten pasta, die in een kleur geschilderd worden of lijstjes van ijsstokjes.

Rond deze les af door opstekers te geven over de creaties van de leerlingen. Laat ze ook opstekers geven aan elkaar.

► Wat hebben we gedaan en geleerd?

Vandaag hebben we geleerd hoe je iets over jezelf kunt vertellen. Dat gaan we de komende tijd nog meer doen. En we weten nu hoe we elkaar gaan vertellen over onze families. Zo leren we elkaar nog beter kennen!

► Afsluiter

Doe een afsluiter, bijvoorbeeld onderstaande.

Vriezen en dooien

De leerlingen staan bevroren in de klas. U zet muziek aan en noemt een lichaamsdeel dat ontdooid kan worden en dus mag bewegen, waarbij u dit zelf voordoet. De rest van het lichaam is nog steeds bevroren. Er komen steeds meer lichaamsdelen bij die ontdooid mogen worden. Na vijf lichaamsdelen die bewegen bevriest iedereen weer en begint het spel opnieuw.

Leerkracht

- Gebruik in het dagelijks taalgebruik regelmatig de begrippen Anders en Hetzelfde.
- Bedenk dat het bij het maken van de schilderijen vooral gaat om de gesprekjes tussen de leerlingen over hun families. U kunt deze gesprekjes stimuleren door ze in groepjes te laten werken en de schilderijen tussentijds een plek te geven in het lokaal die uitnodigt om er even bij te gaan staan en een gesprekje te hebben. Zorg ook dat ze zichtbaar zijn voor de ouders!

Vervolgactiviteiten

Werken aan je schilderij

Geef de leerlingen de komende weken de tijd om aan hun schilderij te werken.

Tentoonstelling in de klas

Als de schilderijen klaar zijn, kunt u de leerlingen hierover met elkaar in gesprek laten gaan. De leerlingen zitten allemaal in de kring met hun schilderij voor zich op de grond. Als er ouders aanwezig zijn heet u hen welkom. Laat een leerling iets aanwijzen of vertellen over zijn of haar schilderij. Maak de andere leerlingen hierbij actief door te vragen: *Ga staan als jij ook een opa hebt, of ga staan als jij ook in een flat woont.* Benoem met de illustraties waar iets Anders of Hetzelfde is.

Laat de leerlingen nu in tweetallen uitwisselen over hun schilderij. Doe eventueel voor hoe ze dit kunnen doen. De ouders kunnen aanvullen of helpen bij het verwoorden. Nodig leerlingen en ouders ook uit in de eigen taal te spreken. U loopt zelf rond en helpt leerlingen op gang en geeft opstokers voor goed spreek- en luistergedrag. Doe dit een paar minuten. Laat nu een paar leerlingen iets noemen dat Anders was in hun tweetal of Hetzelfde. Vertel dat u gezien hebt dat de leerlingen trots zijn op hun familie. Laat de illustratie Trots zien.

Rond af met de ouders te bedanken voor hun aanwezigheid.

Vandaag hebben we gepraat over onze families. We zijn trots op onze familie. Sommige dingen zijn hetzelfde en sommige dingen zijn anders. Dat is mooi! Laat hierbij de illustraties zien.